

Sygn. akt XP 1258/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2014 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia Wydział X Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Chlipała-Koziół

Protokolant: Izabela Golanowska

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2014 r. we Wrocławiu

połączonych spraw z powództwa: **R. M., A. P., A. S. i B. O.**

przeciwko **I.C.we W.**

o zapłatę świadczeń socjalnych związanych z wypoczynkiem

I. zasądza od strony pozwanej I. C. we W. na rzecz powoda R. M. kwotę 1.995,28 zł (tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiąt pięć złotych i 28/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 10.05.2013 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwo powoda R. M. oddala;

III. zasądza od strony pozwanej I. C. we W. na rzecz powódki A. P. kwotę 1.995,28 zł (tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiąt pięć złotych i 28/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 10.05.2013 r. do dnia zapłaty;

IV. w pozostałym zakresie powództwo powódki A. P. oddala;

V. zasądza od strony pozwanej I. C. we W. na rzecz powoda A. S. kwotę 1.496,46 zł (tysiąc czterysta dziewięćdziesiąt sześć złotych i 46/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 10.05.2013 r. do dnia zapłaty;

VI. w pozostałym zakresie powództwo powoda A. S. oddala;

VII. oddala powództwo powódki B. O. w całości;

VIII. wyrokowi w punkcie I, III i V nadaje rygor natychmiastowej wykonalności;

IX. odstępuje od obciążania powodów kosztami procesowymi poniesionymi przez stronę pozwaną;

X. nieuiszczone koszty sądowe zalicza na rachunek Skarbu Państwa.

Sygnatura akt X P 1258/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23.12.2013 r. powód **R. M. (1)** domagał się zasądzenia od strony pozwanej I. C. we W. kwoty 1995,28 zł brutto z ustawowymi odsetkami od dnia 23.04.2010 r., a także zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 25.01.2010 r. złożył wniosek o wypłatę kwoty świadczenia socjalnego z tytułu dopłaty do wypoczynku dla swojej rodziny (cztery osoby). Na podstawie wniosku pracodawca w dniu 23.04.2010 r. wypłacił jedynie świadczenie w wysokości 952,00 zł. Określona w pozwie kwota stanowi różnicę pomiędzy kwotą świadczenia socjalnego (dopłata wypoczynku za 2010 r.), wypłaconą 23 kwietnia 2010 r. w kwocie 952,00 zł, a kwotą należną z tytułu ww. świadczenia socjalnego w wysokości 2 947,28zł. (4 x 736,82 zł), wynikającą z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznane funkcjonariuszom celnym i członkom ich rodzin. W dniu 09.04.2013 r. powód wezwał Dyrektora I. C. do zapłaty różnicy należnego świadczenia wraz z należnymi odsetkami. W dniu 05.06.2013 r. wniósł ponownie o wypłatę świadczenia. W dniu 28.08.2013 r. otrzymał pismo Dyrektora I. C. z dnia 13.08.2013r. odmawiające mu należnego świadczenia z powodu – jak twierdzi pozwana – przedawnienia okresu 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2013 r. Trybunał Konstytucyjny (sygn.. akt P 44/10) uznał, iż § 10 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2010 r. w sprawie świadczeń socjalnych funkcjonariuszy celnych i członków ich rodzin w zakresie, w jakim odnosi się do dopłaty do wypoczynku, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Pracodawca w piśmie z dnia 13.08.2013r. bezzasadnie uznał, iż wniosek powoda z dnia 09.04.2013r. został złożony po upływie terminu 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Rozporządzenie z 2010 r. wprowadziło również regulacje odnoszące się do terminu rozliczania dopłat do wypoczynku. Ma się odbywać w kolejnych kwartałach roku, jednak nie później niż raz na pół roku, a wypłata ma nastąpić do końca miesiąca następującego po zakończeniu okresu rozliczenia (§ 2 ust. 6 rozporządzenia z 2010 r.). Natomiast świadczenia przysługujące w danym roku kalendarzowym są wypłacane nie później niż do 31 stycznia następnego roku kalendarzowego (§8 rozporządzenia z 2010 r.).

Roszczenie pieniężne staje się wymagalne z chwilą, gdy wierzyciel uzyskuje prawną możliwość żądania zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności, a dłużnik zostaje obciążony obowiązkiem spełnienia świadczenia. Z reguły z chwilą nadejścia terminu wykonania zobowiązanie staje się wymagalne, a dłużnik dopiero wtedy może popaść w opóźnienie. Tą chwilą był koniec roku kalendarzowego 2010r, jako okres, kiedy świadczenie było należne i wymagalne. Tym bardziej, iż bieg terminu przedawnienia został przerwany w dniu (23.04.2010r.), kiedy wypłacono niepełną wartość świadczenia. Zatem argumentacja Dyrektora I. C. o przedawnieniu roszczenia jest całkowicie chybiona.

W odpowiedzi na pozew powoda R. M. (k. 67) strona pozwana I. C. we W. wniosła o oddalenie powództwa w całości. Strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczeń powoda. Wskazała, że powód nabył prawo do wypłaty spornego roszczenia, zgodnie z § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznawane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin, z chwilą nabycia w danym roku kalendarzowym prawa do urlopu wypoczynkowego. Możliwość żądania zaspokojenia przysługującej wierzytelności powód nabył już 1 stycznia 2010 r. Nawet zresztą przy przyjęciu, że datą wymagalności była data złożenia wniosku o dopłatę, to i tak roszczenie powoda byłoby przedawnione, gdyż wniosek o wypłatę uzupełniającego świadczenia powód złożył 11.04.2013 r., a zatem, po upływie 3 lat.

Pozwana wskazała, że czym innym jest prawna możliwość żądania zaspokojenia, a czym innym sama chwila jego spełnienia. Są to dwie zupełnie inne daty i kwestii wymagalności roszczenia nie można utożsamiać z ostatecznym terminem, w którym zobowiązanie ma być wykonane. Ponadto pozwana wskazała, że funkcjonariusze celni mają możliwość przerwania biegu terminu przedawnienia. Stosownie bowiem do art. 165 ust. 3 ustawy o Służbie Celnej bieg przedawnienia roszczenia z tytułu uposażenia i im uposażenia i innych świadczeń należności pieniężnych przerywa każda czynność przed kierownikiem urzędu, podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia.

W przypadku gdyby Sąd I instancji nie podzielił zarzutu przedawnienia roszczenia pozwana z ostrożności podnosi, że biorąc pod uwagę perspektywne działanie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, powodowi mogłyby przysługiwać

tylko odsetki za okres od dnia opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2013 r., sygn. akt P 44/10, tj. od dnia 10 maja 2013 r. Zgodnie z art. 165 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej, w przypadku zwłoki w wypłacie uposażenia, innych świadczeń oraz należności pieniężnych funkcjonariuszowi przysługują odsetki ustawowe od dnia, w którym uposażenie, inne świadczenie lub należność pieniężna stała się wymagalna. Z powyższego przepisu jednoznacznie wynika, że aby odsetki były należne, pracodawca musi pozostawać w zwłoce z wypłatą świadczenia. Do wypłaty odsetek nie jest więc wystarczające zwykle opóźnienie, jak ma to miejsce na gruncie kodeksu cywilnego. Ponadto strona pozwana powołała się na uzasadnienia wyroków: Sądu Rejonowego w Legnicy z 18.12.2013 r., IV P 426/13, a także Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 18.12.2013 r., X P 548/13.

Pozwem z dnia 31.12.2013 r. powódka **A. P.** domagała się zasądzenia od strony pozwanej I. C. we W. kwoty 1995,28 zł brutto z ustawowymi odsetkami od dnia 21.04.2010 r., a także zasądzenia na jej rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że w dniu 14.01.2010 r. złożyła wniosek o wypłatę kwoty świadczenia socjalnego z tytułu dopłaty do wypoczynku dla swojej rodziny (cztery osoby). Na podstawie wniosku pracodawca w 2010 r. wypłacił jedynie świadczenie w wysokości 952,00 zł. Określona w pozwie kwota stanowi różnicę pomiędzy kwotą świadczenia socjalnego (dopłata wypoczynku za 2010 r.), wypłaconą w kwocie 952,00 zł, a kwotą należną z tytułu ww. świadczenia socjalnego w wysokości 2 947,28zł. (4 x 736,82 zł), wynikającą z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznane funkcjonariuszom celnym i członkom ich rodzin. W dniu 12.12.2013 r. powódka wezwała Dyrektora I. C. do zapłaty różnicy należnego świadczenia wraz z należnymi odsetkami. W dniu 23.12.2013r. otrzymała pismo Dyrektora I. C. z dnia 20.12.2013r. odmawiające jej należnego świadczenia z powodu – jak twierdzi pozwana – przedawnienia okresu 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2013 r. Trybunał Konstytucyjny (sygn.. akt P 44/10) uznał, iż § 10 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2010 r. w sprawie świadczeń socjalnych funkcjonariuszy celnych i członków ich rodzin w zakresie, w jakim odnosi się do dopłaty do wypoczynku, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Pracodawca w piśmie z dnia 20.12.2013r. bezzasadnie uznał, iż wniosek powódki z dnia 12.12.2013r. został złożony po upływie terminu 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Rozporządzenie z 2010 r. wprowadziło również regulacje odnoszące się do terminu rozliczania dopłat do wypoczynku. Ma się odbywać w kolejnych kwartałach roku, jednak nie później niż raz na pół roku, a wypłata ma nastąpić do końca miesiąca następującego po zakończeniu okresu rozliczenia (§ 2 ust. 6 rozporządzenia z 2010 r.). Natomiast świadczenia przysługujące w danym roku kalendarzowym są wypłacane nie później niż do 31 stycznia następnego roku kalendarzowego (§8 rozporządzenia z 2010 r.).

Roszczenie pieniężne staje się wymagalne z chwilą, gdy wierzyciel uzyskuje prawną możliwość żądania zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności, a dłużnik zostaje obciążony obowiązkiem spełnienia świadczenia. Z reguły z chwilą nadejścia terminu wykonania zobowiązanie staje się wymagalne, a dłużnik dopiero wtedy może popaść w opóźnienie. Tą chwilą był koniec roku kalendarzowego 2010r, jako okres, kiedy świadczenie było należne i wymagane. Tym bardziej, iż bieg terminu przedawnienia został przerwany w dniu, kiedy wypłacono niepełną wartość świadczenia. Zatem argumentacja Dyrektora I. C. o przedawnieniu roszczenia jest całkowicie chybiona.

W odpowiedzi na pozew powódki A. P. (k. 71) strona pozwana I. C. we W. wniosła o oddalenie powództwa w całości. Strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczeń powódki. Wskazała, że powódka nabyła prawo do wypłaty spornego roszczenia, zgodnie z § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznawane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin, z chwilą nabycia w danym roku kalendarzowym prawa do urlopu wypoczynkowego. Możliwość żądania zaspokojenia przysługującej wierzytelności powódka nabyła już 1 stycznia 2010 r. Nawet zresztą przy przyjęciu, że datą wymagalności była data złożenia wniosku o dopłatę, to i tak roszczenie powódki byłoby przedawnione, gdyż wniosek o wypłatę uzupełniającego świadczenia powódka złożyła 12.12.2013 r., a zatem, po upływie 3 lat.

Pozwana wskazała, że czym innym jest prawna możliwość żądania zaspokojenia, a czym innym sama chwila jego spełnienia. Są to dwie zupełnie inne daty i kwestii wymagalności roszczenia nie można utożsamiać z ostatecznym terminem, w którym zobowiązanie ma być wykonane. Ponadto pozwana wskazała, że funkcjonariusze celni mają możliwość przerwania biegu terminu przedawnienia. Stosownie bowiem do art. 165 ust. 3 ustawy o Służbie Celnej bieg przedawnienia roszczenia z tytułu uposażenia i im uposażenia i innych świadczeń należności pieniężnych przerywa każda czynność przed kierownikiem urzędu, podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia.

W przypadku gdyby Sąd I instancji nie podzielił zarzutu przedawnienia roszczenia pozwana z ostrożności podnosi, że biorąc pod uwagę perspektywne działanie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, powódce mogłyby przysługiwać tylko odsetki za okres od dnia opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2013 r., sygn. akt P 44/10, tj. od dnia 10 maja 2013 r. Zgodnie z art. 165 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej, w przypadku zwłoki w wypłacie uposażenia, innych świadczeń oraz należności pieniężnych funkcjonariuszowi przysługują odsetki ustawowe od dnia, w którym uposażenie, inne świadczenie lub należność pieniężna stała się wymagalna. Z powyższego przepisu jednoznacznie wynika, że aby odsetki były należne, pracodawca musi pozostawać w zwłóce z wypłatą świadczenia. Do wypłaty odsetek nie jest więc wystarczające zwykłe opóźnienie, jak ma to miejsce na gruncie kodeksu cywilnego. Ponadto strona pozwana powołała się na uzasadnienia wyroków: Sądu Rejonowego w Legnicy z 18.12.2013 r., IV P 426/13, a także Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 18.12.2013 r., X P 548/13.

Pozwem z dnia 30.10.2013 r. powód **A. S.** domagał się zasądzenia od strony pozwanej I. C. we W. kwoty 1496,46 zł brutto z ustawowymi odsetkami od dnia 27.03.2010 r. zł, a także zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 21.01.2010 r. złożył wniosek o wypłatę kwoty świadczenia socjalnego z tytułu dopłaty do wypoczynku dla swojej rodziny (trzy osoby). Na podstawie wniosku pracodawca w 2010 r. wypłacił jedynie świadczenie w wysokości 714,00 zł. Określona w pozwie kwota stanowi różnicę pomiędzy kwotą świadczenia socjalnego (dopłata wypoczynku za 2010 r.), wypłaconą w kwocie 714,00 zł, a kwotą należną z tytułu ww. świadczenia socjalnego w wysokości 2210,46 zł, wynikającą z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznane funkcjonariuszom celnym i członkom ich rodzin. W dniu 17.04.2013 r., a następnie w dniu 07.06.2013 r., powód wezwał Dyrektora I. C. do zapłaty różnicy należnego świadczenia wraz z należnymi odsetkami. W dniu 10.09.2013r. otrzymał pismo Dyrektora I. C. z dnia 21.08.2013r. odmawiające mu należnego świadczenia z powodu – jak twierdzi pozwana – przedawnienia okresu 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2013 r. Trybunał Konstytucyjny (sygn. akt P 44/10) uznał, iż § 10 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2010 r. w sprawie świadczeń socjalnych funkcjonariuszy celnych i członków ich rodzin w zakresie, w jakim odnosi się do dopłaty do wypoczynku, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Pracodawca w piśmie z dnia 21.08.2013r. bezzasadnie uznał, iż wniosek powoda z dnia 17.04.2013r. został złożony po upływie terminu 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Rozporządzenie z 2010 r. wprowadziło również regulacje odnoszące się do terminu rozliczania dopłat do wypoczynku. Ma się odbywać w kolejnych kwartałach roku, jednak nie później niż raz na pół roku, a wypłata ma nastąpić do końca miesiąca następującego po zakończeniu okresu rozliczenia (§ 2 ust. 6 rozporządzenia z 2010 r.). Natomiast świadczenia przysługujące w danym roku kalendarzowym są wypłacane nie później niż do 31 stycznia następnego roku kalendarzowego (§8 rozporządzenia z 2010 r.).

Roszczenie pieniężne staje się wymagalne z chwilą, gdy wierzyciel uzyskuje prawną możliwość żądania zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności, a dłużnik zostaje obciążony obowiązkiem spełnienia świadczenia. Z reguły z chwilą nadejścia terminu wykonania zobowiązanie staje się wymagalne, a dłużnik dopiero wtedy może popaść w opóźnienie. Tą chwilą był koniec roku kalendarzowego 2010r, jako okres, kiedy świadczenie było należne i wymagalne. Tym

bardziej, iż bieg terminu przedawnienia został przerwany w dniu, kiedy wypłacono niepełną wartość świadczenia. Zatem argumentacja Dyrektora I. C. o przedawnieniu roszczenia jest całkowicie chybiona.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 6.12.2013 r. roszczenie powoda A. S. zostało uwzględnione w całości.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty (k. 44) strona pozwana I. C. we W. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. Strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczeń powoda. Wskazała, że powód nabył prawo do wypłaty spornego roszczenia, zgodnie z § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznawane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin, z chwilą nabycia w danym roku kalendarzowym prawa do urlopu wypoczynkowego. Możliwość żądania zaspokojenia przysługującej wierzytelności powód nabył już 1 stycznia 2010 r. Nawet zresztą przy przyjęciu, że datą wymagalności była data złożenia wniosku o dopłatę, to i tak roszczenie powoda byłoby przedawnione, gdyż wniosek o wypłatę uzupełniającego świadczenia powód złożył 17.04.2013 r., a zatem, po upływie 3 lat.

Pozwana wskazała, że czym innym jest prawna możliwość żądania zaspokojenia, a czym innym sama chwila jego spełnienia. Są to dwie zupełnie inne daty i kwestii wymagalności roszczenia nie można utożsamiać z ostatecznym terminem, w którym zobowiązanie ma być wykonane. Ponadto pozwana wskazała, że funkcjonariusze celni mają możliwość przerwania biegu terminu przedawnienia. Stosownie bowiem do art. 165 ust. 3 ustawy o Służbie Celnej bieg przedawnienia roszczenia z tytułu uposażenia i im uposażenia i innych świadczeń należności pieniężnych przerywa każda czynność przed kierownikiem urzędu, podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia.

W przypadku gdyby Sąd I instancji nie podzielił zarzutu przedawnienia roszczenia pozwana z ostrożności podnosi, że biorąc pod uwagę prospektywne działanie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, powodowi mogłyby przysługiwać tylko odsetki za okres od dnia opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2013 r., sygn. akt P 44/10, tj. od dnia 10 maja 2013 r.

Pozwem z dnia 31.12.2013 r. powódka **B. O.** domagała się zasądzenia od strony pozwanej I. C. we W. kwoty 207 zł brutto jako zaległych odsetek od dnia 22.04.2010 r. do dnia 28.06.2013 r..

W uzasadnieniu powódka wskazała, że w dniu 9.02.2010 r. złożyła wniosek o wypłatę kwoty świadczenia socjalnego z tytułu dopłaty do wypoczynku dla swojej rodziny. Na podstawie wniosku pracodawca w dniu 21.04.2010 r. wypłacił jej kwotę 238 zł. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2013 roku, sygn. akt P 44/10, wskazał, że powódka powinna była otrzymać dopłatę za wypoczynek obliczoną według Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 maja 2000 roku w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin, a więc dopłatę wyższą niż ta którą otrzymała. W związku z powyższym w dniu 09.04.2013r., powódka złożyła wniosek o dopłatę należnej jej części świadczenia wraz z odsetkami. W dniu 28.06.2013r. wniosek uwzględniono w części – wypłacając powódce kwotę 498,82 zł (kwota brutto) jako uzupełnienie samej kwoty głównej dopłaty za wypoczynek za rok 2010. Powódka nie otrzymała natomiast odsetek za ponad dwuletnią zwłokę w wypłacie i tych odsetek dochodzi w tym postępowaniu. Jednocześnie powódka poinformowała, że I. C. w dniu 28.06.2013 r. przelała na jej konto osobiste kwotę 8,90 zł tytułem: „odsetki od dopłaty 2010”.

Żądanie odsetek wynika z treści przepisu art. 165 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej, który stanowi iż „w przypadku zwłoki w wypłacie uposażenia, innych świadczeń oraz należności pieniężnych funkcjonariuszowi przysługują odsetki ustawowe od dnia, w którym uposażenie, inne świadczenie lub należność pieniężna stały się wymagalne. Wymagalność roszczenia powinno się rozumieć dzień, w którym dłużnik może spełnić świadczenie w sposób zgodny z treścią zobowiązania”. Inaczej mówiąc – jest to stan, w którym wierzyciel uzyskuje możliwość żądania zaspokojenia, a dłużnik zostaje obciążony obowiązkiem spełnienia świadczenia Powódka podniosła, że wymagalność jej roszczenia istnieje od daty, w której wypłacono jej pierwszą (niepełną) dopłatę. Już wówczas bowiem Pozwany mógł i powinien wypłacić mi całą dopłatę obliczoną na podstawie Rozporządzenia z roku 2000. Tym samym nie wypłacając jej mi

popadł w zwłokę, za którą należą mi się odsetki. Zgodnie z Art. 481. § 1 Kodeksu Cywilnego „Jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi”.

W odpowiedzi na pozew powódki B. O. (k. 79) strona pozwana I. C. we W. wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Pozwana wskazała, że w dniu 28.06.2013 roku wypłaciła powódce kwotę 498,82 zł brutto wraz z odsetkami w kwocie 8,90 zł.

Pozwana podniosła, że biorąc pod uwagę prospektywne działanie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, powódce przysługują tylko odsetki za okres od dnia opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2013 r., sygn. akt P 44/10, tj. od dnia 10 maja 2013 r. Zgodnie z art. 165 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej, w przypadku zwłoki w wypłacie uposażenia, innych świadczeń oraz należności pieniężnych funkcjonariuszowi przysługują odsetki ustawowe od dnia, w którym uposażenie, inne świadczenie lub należność pieniężna stała się wymagalna. Z powyższego przepisu jednoznacznie wynika, że aby odsetki były należne, pracodawca musi pozostawać w zwłoce z wypłatą świadczenia. Do wypłaty odsetek nie jest więc wystarczające zwykłe opóźnienie, jak ma to miejsce na gruncie kodeksu cywilnego. Ponadto strona pozwana powołała się na uzasadnienia wyroków: Sądu Rejonowego w Legnicy z 18.12.2013 r., IV P 426/13, a także Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 18.12.2013 r., X P 548/13.

W ocenie pozwanej powódce należały się odsetki od dnia opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego do dnia wypłaty świadczenia, które już otrzymała.

Na rozprawie w dniu 14.03.2014 r. pełnomocnik strony pozwanej oświadczył, że wyliczenia powodów co do kwoty głównej są co do wysokości prawidłowe i bezsporne.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód R. M. jest funkcjonariuszem celnym zatrudnionym u strony pozwanej.

W dniu 25.01.2010 r. złożył wniosek o wypłatę kwoty świadczenia socjalnego z tytułu dopłaty do wypoczynku dla swojej rodziny.

Strona pozwana w dniu 23.04.2010 r. wypłaciła powodowi świadczenie w wysokości 952,00 zł.

W dniu 09.04.2013 r. powód wezwał Dyrektora I. C. do zapłaty różnicy należnego świadczenia wraz z należnymi odsetkami. W dniu 05.06.2013 r. wniósł ponownie o wypłatę świadczenia. W dniu 28.08.2013 r. otrzymał pismo Dyrektora I. C. z dnia 13.08.2013r. odmawiające mu należnego świadczenia z powodu przedawnienia.

Uposażenie powoda liczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosi 4 997,71 zł brutto, tj. 3 647,81 zł netto.

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto:

akta osobowe powoda (załącznik)

wniosek z 25.01.2010 r. k. 6

pismo z 9.04.2013 r. k. 8

wniosek z 5.06.2013 r. k. 9

pismo pozwanej z 13.08.2013 r. k. 10

zaświadczenie k. 70

Wysokość hipotetycznego należnego powodowi R. M. świadczenia z tytułu dopłaty do wypoczynku za 2010 r., obliczonego na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznawane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin wynosiła 2947,28 zł. Po wypłacie kwoty 952 zł pozostało do wypłaty 1995,28 zł.

Dowód: okoliczność bezsporna

Powódka A. P. funkcjonariuszem celnym zatrudnionym u strony pozwanej.

W dniu 14.01.2010 r. złożyła wniosek o wypłatę kwoty świadczenia socjalnego z tytułu dopłaty do wypoczynku dla swojej rodziny.

Strona pozwana w dniu 21.04.2010 r. wypłaciła powodce świadczenie w wysokości 952,00 zł.

W dniu 12.12.2013 r. powódka wezwała Dyrektora I. C. do zapłaty różnicy należnego świadczenia wraz z należnymi odsetkami. W dniu 23.12.2013 r. otrzymała pismo Dyrektora I. C. z dnia 20.12.2013r. odmawiające jej należnego świadczenia z powodu przedawnienia.

Uposażenie powódki liczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosi 6 341,87 zł brutto, tj. 4 610,27 zł netto.

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto:

akta osobowe powódki (załącznik)

wniosek z 14.01.2010 r. k. 21

wniosek z 12.12.2013 r. k. 22

pismo z 17.12.2013 r. k. 24

pismo pozwanej z 20.12.2103 r. k. 24v

zaświadczenie k. 25

zaświadczenie k. 76

Wysokość hipotetycznego należnego powodce A. P. świadczenia z tytułu dopłaty do wypoczynku za 2010 r., obliczonego na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznawane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin wynosiła 2947,28 zł. Po wypłacie kwoty 952 zł pozostało do wypłaty 1995,28 zł.

Dowód: okoliczność bezsporna

Powód A. S. jest funkcjonariuszem celnym zatrudnionym u strony pozwanej.

W dniu 21.01.2010 r. złożył wniosek o wypłatę kwoty świadczenia socjalnego z tytułu dopłaty do wypoczynku dla swojej rodziny.

Strona pozwana wypłaciła powodowi w dniu 26.03.2010 r. świadczenie w wysokości 714,00 zł.

W dniu 17.04.2013 r., a następnie w dniu 07.06.2013 r., powód wezwał Dyrektora I. C. do zapłaty różnicy należnego świadczenia wraz z należnymi odsetkami.

W dniu 10.09.2013r. otrzymał pismo Dyrektora I. C. z dnia 21.08.2013 r. odmawiające mu należnego świadczenia z powodu przedawnienia.

Uposażenie powoda liczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosi 4 902,76 zł brutto, tj. 3 579,15 zł netto.

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto:

akta osobowe powoda (załącznik)

pismo z 21.08.2013 r. k. 32

zaświadczenie k. 78

Wysokość hipotetycznego należnego powodowi A. S. świadczenia z tytułu dopłaty do wypoczynku za 2010 r., obliczonego na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznawane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin wynosiła 2210,46 zł. Po wypłacie kwoty 714 zł pozostało do wypłaty 1496,46 zł.

Dowód: okoliczność bezsporna

Powódka B. O. jest funkcjonariuszem celnym zatrudnionym u strony pozwanej.

W dniu 9.02.2010 r. złożyła wniosek o wypłatę kwoty świadczenia socjalnego z tytułu dopłaty do wypoczynku dla swojej rodziny.

Strona pozwana w dniu 21.04.2010 r. wypłaciła powódce kwotę 238 zł.

W dniu 09.04.2013r., powódka złożyła wniosek o dopłatę należnej jej części świadczenia wraz z odsetkami.

W dniu 28.06.2013r. pozwana wypłaciła powódce kwotę 498,82 zł brutto, jako uzupełnienie kwoty głównej dopłaty za wypoczynek za rok 2010.

W dniu 28.06.2013 r. pozwana wypłaciła powódce kwotę 8,90 zł tytułem: „odsetki od dopłaty 2010”.

Uposażenie powoda liczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosi 4 771,02 zł brutto, tj. 3 484,76 zł netto.

Dowód: okoliczności bezsporne, a nadto:

akta osobowe powódki (załącznik)

zaświadczenie k. 83

Wysokość hipotetycznego należnego powódce B. O. świadczenia z tytułu dopłaty do wypoczynku za 2010 r., obliczonego na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznawane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin wynosiła 736,82 zł.

Dowód: okoliczność bezsporna

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwa R. M., A. P. i A. S. zasługiwały na uwzględnienie w części, powództwo B. O. podlegało zaś oddaleniu w całości.

Ustalając stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd Rejonowy oparł się na niezakwestionowanych przez żadną ze stron dowodach z dokumentów. Stan faktyczny sprawy był między stronami niesporny.

Sytuację prawną powodów jako pracowników w pierwszej kolejności regulują przepisy dotyczące służby celnej. Podstawę prawną roszczeń powodów zawiera w pierwszym rzędzie art. 135 ust. 1 ustawy z 27.08.2009 r. o Służbie Celnej (Dz.U. z 2009 r., nr 168, poz. 1323 ze zm.), który stanowi, że funkcjonariuszom i członkom ich rodzin, byłym funkcjonariuszom, w tym emerytom i rencistom i członkom ich rodzin, mogą być przyznawane świadczenia socjalne. W podobny sposób kwestię tę regulowała poprzednia ustawa o Służbie Celnej, z 24.07.1999 r. (Dz.U. 1999 r., nr 72, poz. 802 i nr 110, poz. 1255); na podstawie jej art. 42 wydane zostało rozporządzenie Rady Ministrów z 11.05.2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznane funkcjonariuszom celnym i członkom ich rodzin (Dz.U. z 2000, nr 39, poz. 450, dalej: rozporządzenie z 2000 r.). Obowiązywało ono w chwili zgłaszania przez powodów w 2010 r. wniosków o wypłatę przysługujących im świadczeń socjalnych. W § 1 ust. 1 rozporządzenia z 2000 r. wskazano, że funkcjonariuszowi celnemu, który w związku z pełnieniem służby nabył w danym roku kalendarzowym prawo do urlopu wypoczynkowego, oraz małżonkowi funkcjonariusza, dzieciom własnym, dzieciom małżonka, dzieciom przysposobionym i dzieciom przyjętym na wychowanie, spełniającym kryteria określone § 1 ust. 1 pkt 1 i 2 tego rozporządzenia, przysługiwało, na pisemny wniosek funkcjonariusza, raz w roku kalendarzowym, świadczenie w postaci dopłaty do wypoczynku. W § 2 ust. 2 określono metodę obliczania tego świadczenia, wskazując, że dopłata do wypoczynku przysługuje na każdą uprawnioną osobę w wysokości procentowej minimalnej stawki uposażenia zasadniczego według najniższej grupy uposażenia zasadniczego, obowiązującej w Służbie Celnej w dniu 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym funkcjonariusz nabył prawo do urlopu wypoczynkowego: 1) za 2000 r. - 19,35%, 2) od 2001 r. - 32,85%. Wysokość dopłat każdego powodów do wypoczynku wyliczona przy zastosowaniu powyższych kryteriów, zgodnie z rozporządzeniem z 2000 r., była w niniejszej sprawie bezsporna.

Po złożeniu przez powodów wniosków o dopłatę, ale jeszcze przed wypłaceniem im dopłaty do wypoczynku za 2010 r. (co, jak wynika z oświadczeń stron, nastąpiło w dniach: 23.04.2010 r. – R. M., 21.04.2010 r. – A. P., 26.03.2010 r. – A. S., 21.04.2010 r. – B. O.), doszło do zmiany stanu prawnego. Z dniem 20.03.2010 r. weszło bowiem w życie nowe rozporządzenie dotyczącej przedmiotowej kwestii, a mianowicie rozporządzenie Rady Ministrów z 16.02.2010 r. w sprawie świadczeń socjalnych funkcjonariuszy celnych i członków ich rodzin (Dz.U. z 2010 r., nr 33, poz. 177, dalej: rozporządzenie z 2010 r.). W § 2 ust. 5 ustalone zostały nowe zasady naliczania świadczeń z tytułu dopłaty do wypoczynku. Wskazano w nim, że dopłata do wypoczynku przysługuje na każdą uprawnioną osobę w wysokości 0,127 kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej dla funkcjonariuszy Służby Celnej, przy czym wyliczoną kwotę dopłaty zaokrąglą się do pełnych dziesięciu groszy w górę. Unormowano ponadto w § 2 ust. 6 terminy wypłaty świadczenia z tego tytułu, wskazując, że jest ono rozliczane w kolejnych kwartałach roku, jednak nie później niż raz na pół roku, i jest wypłacane do końca miesiąca następującego po zakończeniu okresu rozliczenia, z zastrzeżeniem § 8, który stanowi, że świadczenia przysługujące w danym roku kalendarzowym są wypłacane nie później niż do dnia 31 stycznia następnego roku kalendarzowego. Powyższa zmiana była niekorzystna dla funkcjonariuszy służby celnej, o czym świadczy wysokość świadczeń, jakie przyznano powodom na podstawie rozporządzenia z 2010 r. Poza sporem pozostawało bowiem, że powodowi R. M. wypłacono na podstawie nowych przepisów dopłatę do wypoczynku za 2010 r. w kwocie 952 zł brutto, A. P. w kwocie 952 zł brutto, A. S. w kwocie 714 zł brutto, zaś B. O. w kwocie 238 zł brutto. Zastosowanie wobec powodów rozporządzenia z 2010 r. uzasadniał § 10 tego rozporządzenia, stanowiący, że „do wniosków w sprawach o przyznanie świadczeń socjalnych przysługujących w 2010 r., złożonych i nierozpatrzonej przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się przepisy tego rozporządzenia”.

Zgodność z Konstytucją przytoczonego § 10 rozporządzenia z 2010 r. była przedmiotem analizy Trybunału Konstytucyjnego, który w wyroku z 23.04.2013 r. (sygn. P 44/10, OTK-A 2013 r., nr 4, poz. 39) wskazał, że przedmiotowy przepis w zakresie, w jakim odnosi się do dopłaty do wypoczynku, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W uzasadnieniu wyroku wskazał, że nabycie prawa do dopłaty do wypoczynku następuje wraz z nabyciem w danym roku prawa do urlopu wypoczynkowego oraz wraz ze złożeniem pisemnego wniosku, zatem wysokość dopłaty do wypoczynku powinna być ustalona na podstawie stanu prawnego istniejącego w chwili spełnienia powyższych warunków, tj. w chwili nabycia prawa do przedmiotowego świadczenia. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego zmiana stanu prawnego wprowadzona po złożeniu wniosku, kształtująca na nowo, w sposób mniej korzystny, sytuację prawną już ukształtowaną, stanowiła naruszenie konstytucyjnej zasady niedziałania prawa wstecz.

Zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał Konstytucyjny może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego. Termin ten nie może przekroczyć osiemnastu miesięcy, gdy chodzi o ustawę, a gdy chodzi o inny akt normatywny – dwunastu miesięcy. Oznacza to, że z formalnego punktu widzenia konkretne unormowanie jest eliminowane z porządku prawnego z datą ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego, ewentualnie w terminie późniejszym wynikającym z treści tego wyroku. Z art. 8 ust. 1 i art. 178 ust. 1 Konstytucji wynika dla sądów powinność odmowy zastosowania przepisów niezgodnych z Konstytucją.” Podobnie w postanowieniu z 7.12.2000 r. (sygn. III ZP 27/00, OSNAPiUS 2001/10/331) Sąd Najwyższy przyjął, iż „akt normatywny uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą nie powinien być stosowany przez sąd do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału.”

W rozpoznawanej sprawie wadliwym aktem prawnym, sprzecznym z aktami wyższego rzędu, był akt normatywny rangi rozporządzenia. Art. 178 ust. 1 Konstytucji stanowi zaś, że sędziowie podlegają Konstytucji i ustawom; nie wspomina natomiast o związaniu sędziego w jego czynnościach orzeczniczych treścią aktów niższego rzędu. Również to przemawia za uprawnieniem Sądu do dokonania samodzielnej oceny dopuszczalności zastosowania w konkretnym stanie prawnym niekonstytucyjnych przepisów rozporządzenia, a więc aktu podustawowego o charakterze wykonawczym.

W ocenie Sądu Rejonowego te same względy, które kierowały Trybunałem Konstytucyjnym przy ocenie konstytucyjności § 10 rozporządzenia z 2010 r., przemawiają za ocenieniem go jako sprzecznego z Konstytucją i na gruncie rozpoznawanej przez Sąd sprawy. Do ustalania należności powodów z tytułu dopłaty do wypoczynku w 2010 r. powinny znajdować zastosowanie przepisy rozporządzenia z 2000 r., nie zaś rozporządzenia z 2010 r. Strona pozwana w zasadzie nie kwestionowała tego, zarzucała natomiast, że niezależnie od treści orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego roszczenia powodów R. M., A. P. i A. S. należy uznać za przedawnione, a zatem powództwa powinny być oddalone w całości. Strona pozwana nie kwestionowała przy tym, że gdyby nie doszło do przedawnienia spornych roszczeń, powodom tym przysługiwałyby uzupełniająca dopłata w kwotach przez nich żądanych.

W ocenie Sądu Rejonowego nie doszło jednak do przedawnienia roszczeń powodów. Bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia w którym roszczenie stało się wymagalne (por. art. 120 § 1 k.c. oraz art. 165 ust. 1 ustawy o Służbie Celnej). Wymagalność świadczenia polega na tym, że wierzyciel może skutecznie domagać się jego spełnienia, a zatem na tym, że nadszedł termin spełnienia tego świadczenia. Termin spełnienia świadczenia wynika zaś w pierwszej kolejności, po myśli art. 455 k.c. w zw. z art. 300 k.p., z jego oznaczenia przez strony lub normodawcę, a następnie z właściwości zobowiązania. Dopiero gdy termin nie jest ani oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do zapłaty (tj. staje się wymagalne z chwilą wezwania do zapłaty, zaś bieg przedawnienia rozpoczyna się z chwilą, gdy takie wezwanie mogło być dokonane – por. art. 120 § 1 zd. 2 k.c.). Przepisy rozporządzenia z 2000 r. nie wskazują wprost terminu wymagalności (płatności) świadczeń z tytułu dopłaty do wypoczynku, w ocenie Sądu Rejonowego termin ten wynika jednak z treści powyższych przepisów. W § 2 ust. 1 rozporządzenia wskazano bowiem, że świadczenie przysługuje „raz w roku kalendarzowym”. Regulacja ta ma dwojaką funkcję – z jednej strony wskazuje, kiedy świadczenie ma być spełnione (w ciągu danego roku kalendarzowego, za który przysługuje), a z drugiej strony określa kwotę należnego świadczenia w danym roku (świadczenie można otrzymać tylko jednokrotnie w kwocie określonej rozporządzeniem). Żaden inny przepis rozporządzenia nie precyzuje terminów, w jakich strona pozwana powinna rozpoznać wniosek pracownika, ustalić kwotę należnej dopłaty i ją wypłacić. Żadna ze stron nie przedstawiła również przepisów wewnątrzzakładowych, z których wynikałby inny termin wypłaty. Wobec tego strona pozwana mogła powyższe świadczenie przyznać i wypłacić pracownikowi, bez popadania w opóźnienie, do końca roku kalendarzowego, za który świadczenie to przysługiwało. W okolicznościach sprawy oznacza to, że ostatecznym terminem płatności był 31.12.2010 r., a roszczenia powodów stały się wymagalne dopiero 1.01.2011 r. Oznacza to, zdaniem Sądu, że w chwili wniesienia pozwów (przez R. M. – 23.12.2013 r., przez A. P. – 31.12.2013 r., przez A. S. – 31.10.2013 r. i przez B. O. 31.12.2013 r.) nie były one przedawnione ani w zakresie roszczeń głównych, ani w zakresie odsetek od nich. Z uwagi na powyższe powództwo było w całości uzasadnione w zakresie roszczeń głównych powodów M., P. i S., gdyż powodom tym przysługiwała

dopłata do wypoczynku w pełnej kwocie wynikającej z rozporządzenia z 2000 r. Powódka B. O. otrzymała zaś w dniu 28.06.2013r. kwotę 498,82 zł brutto, jako uzupełnienie kwoty głównej dopłaty za wypoczynek za rok 2010, skutkiem czego otrzymała należne jej świadczenie z tytułu dopłaty do wypoczynku za 2010 r. w całości.

Z uwagi na powyższe Sąd Rejonowy orzekł jak w punktach I, III i V wyroku, zasądając od strony pozwanej na rzecz powodów R. M., A. P. i A. S. żądane przez nich kwoty główne w całości.

O odsetkach od zasądzonych kwoty Sąd orzekł na podstawie art. 165 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej. Zgodnie z powołanym przepisem, **w przypadku zwłoki** w wypłacie uposażenia, innych świadczeń oraz należności pieniężnych funkcjonariuszowi przysługują odsetki ustawowe od dnia, w którym uposażenie, inne świadczenie lub należność pieniężna stały się wymagalne. Zwłoka oznacza kwalifikowane opóźnienie w wypłacie świadczenia, tj. opóźnienie zawinione przez dłużnika, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność. W niniejszej sprawie strona pozwana nie tylko zaś nie ponosiła żadnej odpowiedzialności za wypłatę świadczeń w wysokości wynikającej z rozporządzenia z 2010 r. (niższych) zamiast wynikających z rozporządzenia z 2000 r. (wyższych), ale ponadto była zobowiązana, jako podmiot funkcjonujący w obrocie prawnym, a ponadto jednostka podlegająca dyscyplinie budżetowej, do zastosowania obowiązującego wówczas rozporządzenia z 2010 r. i jego przepisu przejściowego. Zastosowanie wobec powodów rozporządzenia z 2010 r. uzasadniał, jak wyżej wskazano, § 10 tego rozporządzenia, stanowiący, że „do wniosków w sprawach o przyznanie świadczeń socjalnych przysługujących w 2010 r., złożonych i nierozpatrzone przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się przepisy tego rozporządzenia”. W przeciwieństwie do sądów powszechnych, niezwiązanych przepisami rozporządzeń i zobligowanych do niestosowania przepisów rozporządzeń niezgodnych z ustawą zasadniczą lub ustawami, pozwana była zobowiązana do zastosowania rozporządzenia i w żadnym razie nie dopuściła się zwłoki, tj. zawinionego opóźnienia w wypłacie na rzecz powodów należnych im – jak wynika z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego – w wysokości wynikającej z Rozporządzenia z 2000 r. świadczeń.

Ponadto wskazać należy, że nawet w przypadku opóźnienia (a nie zwłoki) nie zawsze upływ terminu wymagalności uzasadnia przyznanie odsetek za opóźnienie. O opóźnieniu się wierzyciela ze spełnieniem świadczenia można mówić jedynie wówczas, gdy bezspornie wyjaśnione zostały okoliczności konieczne do ustalenia jego wysokości. Dlatego nawet wymagalność roszczenia nie jest zawsze jednoznaczna ze stanem opóźnienia dłużnika, bowiem stan ten pojawia się dopiero wtedy, gdy dłużnik nie spełnia bezspornego co do zasady i wysokości świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela (wyrok SN z dnia 15 stycznia 2004 r., II CK 352/02, M. Praw. 2006, nr 2, s. 91). Jednocześnie przyjmuje się, że dłużnik popada w opóźnienie, jeśli nie spełnia świadczenia pieniężnego w terminie, w którym stało się ono wymagalne, także wtedy, gdy kwestionuje istnienie lub wysokość świadczenia (wyrok SN z dnia 22 października 2003 r., II CK 146/02, LEX nr 82271; wyrok SN z dnia 17 maja 2000 r., I CKN 302/00, LEX nr 52411). Przesłanką żądania odsetek nie jest więc powstanie szkody w majątku wierzyciela; wystarczy, by zobowiązany naruszył treść stosunku obligacyjnego przez uchybienie terminowi świadczenia. Samo jednak spełnienie świadczenia musi być możliwe i jednocześnie **nie mogą istnieć przyczyny prawne usprawiedliwiające powstrzymanie się dłużnika z wykonaniem zobowiązania** (np. ius retentionis, odmowa pokwitowania lub zwrotu dokumentu) – K. Zagrobelny, Kilka uwag..., s. 586 – por. Komentarz do art. 481 k.c. Agnieszka Rzepecka – Gil, Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna, LEX/el. 2011. Wskazuje się zatem w orzecznictwie i doktrynie, że w przypadku istnienia przeszkód prawnych, wyłączone jest istnienie opóźnienia w spełnieniu przez dłużnika świadczenia. Sąd Najwyższy wskazał m.in., że skuteczne skorzystanie przez stronę z prawa zatrzymania wzajemnego świadczenia pieniężnego wyłącza opóźnienie w spełnieniu tego świadczenia (art. 496 w związku z art. 481 § 1 k.c.) – wyrok SN z dnia 31 stycznia 2002 r., IV CKN 651/00, OSNC 2002, nr 12, poz. 155, Biul. SN 2002, nr 6, s. 16, Głosa 2003, nr 3, s. 47, Jurysta 2002, nr 10, s. 34, M. Praw. 2002, nr 16, s. 725, Palestra 2002, z. 9-10, s. 191, PS 2003, nr 10, s. 127, Radca Prawny 2003, nr 1, s. 115 z glosą M. Kozińskiego, PS 2003, nr 10, s. 127.

W niniejszej sprawie zaistniała zdaniem Sądu Rejonowego przeszkoda prawna w spełnieniu przez stronę pozwaną świadczeń na rzecz powodów, co uzasadniało częściowe oddalenie żądania zapłaty odsetek od należnych powodom kwot. Strona pozwana jest podmiotem finansowanym ze środków publicznych, podlegającym zasadom dyscypliny budżetowej. Przeszkodę prawną uzasadniającą w ocenie Sądu Rejonowego odmowę wypłaty na rzecz powodów

równoważników pieniężnych stanowił brak przepisów wykonawczych uzasadniających wypłatę dopłat do wypoczynku w wysokości wynikającej z rozporządzenia z 2000 r. wobec jednoznacznego wskazania w treści przepisów (uznanych później za niekonstytucyjne), że zastosowanie winno mieć rozporządzenie z 2010 r. Strona pozwana – w przeciwieństwie do sądów orzekających w niniejszej sprawie - nie mogła nie zastosować powszechnie obowiązujących przepisów rozporządzenia z 2010 r., a tym samym w ocenie Sądu Rejonowego nie miała de facto prawnej możliwości uwzględnienia żądań powodów w terminach wymagalności roszczeń. Wątpliwości prawne dotyczące istnienia podstaw do wypłaty powodom przez stronę pozwaną dopłat w wysokości wynikającej z rozporządzenia z 2000 r. rozstrzygnął dopiero wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23.04.2013 r., P 44/10, opublikowany 10.05.2013 r. Dopiero od tej daty strona pozwana pozostaje zdaniem Sądu Rejonowego w opóźnieniu ze spełnieniem świadczeń na rzecz powodów R. M., A. P. i A. S.. Z tych przyczyn Sąd w punktach I, III i V wyroku zasądził od strony pozwanej na rzecz R. M., A. P. i A. S. odsetki ustawowe od kwot głównych od dnia 10.05.2013 r. do dnia zapłaty, zaś w punktach II, IV i VI ich powództwa w pozostałym zakresie, tj. odsetek za wcześniejszy okres - do dnia 9.05.2013 r. – oddalił.

Z tych samych względów Sąd Rejonowy w punkcie VII wyroku powództwo powódki B. O. o zapłatę odsetek od kwoty 498,82 zł za okres od dnia 22.04.2010 r. do dnia 28.06.2013 r. oddalił w całości. Jak powódka przyznała, w dniu 28.06.2013 r. otrzymała od strony pozwanej kwotę 8,90 zł z tytułu odsetek za okres od 10.05.2013 r. do dnia zapłaty, tj. do 28.06.2013 r. Pozwana wypłaciła zatem na rzecz powódki B. O. odsetki ustawowe za pełen okres zwłoki i w należnej wysokości.

Rygor natychmiastowej wykonalności został nadany na podstawie art. 477² § 1 k.p.c., który wskazuje, że również w stosunku do pozwanego będącego jednostką organizacyjną Skarbu Państwa obligatoryjne jest nadanie tego rygoru w części nie przekraczającej pełnego jednomiesięcznego wynagrodzenia pracownika. Zasądzona w punktach I, II i V wyroku na rzecz powodów M., P. i S. należność główna wraz z odsetkami jest kwotą niższą od jednomiesięcznego wynagrodzenia każdego z powodów, wobec czego rygiorem natychmiastowej wykonalności objęte zostały punkty I, III i V wyroku w całości (punkt VIII wyroku).

W punkcie IX Sąd odstąpił od obciążania powodów kosztami procesowymi poniesionymi przez stronę pozwaną. Sąd miał na względzie, że powodowie M., P. i S. przegrali proces jedynie w nieznaczej części (co do części odsetek) – art. 100 zd. 2 k.p.c. Obciążeniu kosztami powódki B. O. sprzeciwiały się zaś zasady słuszności – art. 102 k.p.c. - w szczególności wobec przedmiotu sprawy i niejednolitego orzecznictwa sądów.

Z uwagi na to, że strona pozwana jako jednostka organizacyjna Skarbu Państwa jest objęta ustawowym zwolnieniem od opłat sądowych (art. 94 u.k.s.c.), zaś powodom takie zwolnienie służyło jako pracownikom (art. 96 ust. 1 pkt 4 u.k.s.c.), nieuiszczone koszty sądowe w postaci opłaty sądowej od pozwu na podstawie art. 113 u.k.s.c. (stosowanego a contrario) zaliczono na rachunek Skarbu Państwa (punkt X wyroku).

Z uwagi na powyższe, orzeczono jak w sentencji.